

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (4)

Pridobivanje predmetov za etnološko zbirko

MAG. TATJANA DOLŽAN
ERŽEN

GORENJSKI
MUZEJ

Zbirka predmetov, ki pričujejo o vsakdanjem življenju in praznikih Gorenjcev, je v Gorenjskem muzeju začela nastajati še pred zaposlitvijo prve kustosinje etnologinje Vande Stefancioza leta 1956. Kustos – skrbnik zbirke je tisti, ki v skladu s poslanstvom muzeja in usmeritvijo svoje stroke ne le pridobiva nove predmete, ampak tudi zabeleži podatke o njih, jih raziskuje, razstavlja, objavlja njihove zgodbe ...

Druga kustosinja etnologinja je bila Eva Rudolf, leta 1959 pa je Gorenjski muzej zaposlil Anko Novak. Prvih pet let je po vsem Gorenjskem evidentirala za muzej zanimive predmete, z avtobusom ali vlakom do izhodiščne točke, nato pa peš od vasi do vasi, od hiše do hiše. Takrat so bile domačije še odprte za prišleke.

Ljudje so živeli po starem v tradicionalno urejenih stanovanjih z mnogo starih predmetov. Najlepše kose je skušala pridobiti za muzej. Hkrati je pripravljala topografsko zasnovane razstave o dediščini posameznih krajev. Veliko zbiralno akcijo so izpeljali tudi v letih 1969-71. Tedaj so predmete iskali tudi zasebni zbiralci – prekupčevalci in drugi, ker so starine postale modern dodatek v sodobnih stanovanjih. Odnos med njimi in muzealci je bil konflikten, sodelovanja ni bilo. Velika ovira za zbiranje predmetov v muzeju je bilo pomanjkanje suhih in čistih muzejskih prostorov za shranjevanje zbranega.

Anka Novak je ustvarila reprezentativno zbirko poslikanega pohištva in drugih predmetov ljudske

umetnosti, planšarstva, gorenjskih domačih obrti, noše, značilne za Gorenjsko. Nekaj tega bogastva smo že predstavili v naših publikacijah – katalogih svitkov, grabljic za nabiranje borovnic, poslikanega pohištva in noše iz 19. stoletja. Načrtujemo še katalog keramike, sodarskih izdelkov, planšarskih predmetov. Zbirka etnološkega kustodiata Gorenjskega muzeja zdaj šteje že skoraj 9000 enot. Pridobivanje novosti je usmerjeno v dopolnjevanje obstoječih zbirk. Zaželeni so predmeti, povezani z življenjsko zgodbo tistih, ki so jih uporabljali. Veliko je ljudi, ki nam želijo podariti ali prodati svojo materialno dediščino. Še vedno pa je velika ovira za zbiranje predmetov skladiščenje. Naša srčna želja je prostore, ki nam jih je

Študentka etnologije Zorka Jezeršek je pomagala kustosinji Evi Rudolf pri zbiranju predmetov v okolici Kranja. Pridobljeno sta naložili na kolo, tedaj običajno prometno sredstvo. / Foto Eva Rudolf, 1958

dala Mestna občina Kranj, naša ustanoviteljica, urediti v sodobne, za javnost odprte muzejske depoje. Že desetletje gojimo vizijo t. i. Centra za premično dediščino

Gorenjske. Podobno kot knjižnice in arhivi bi nudil najrazličnejše informacije in aktivnosti, da bi obiskovalcem omogočil globlji vpogled v zbrane muzealije.